

การพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ตามหลักอิทธิบาท 4

Development of Internal Quality Assurance Strategies in Basic Education
Institutions under the Singburi Primary Educational Service Area Office
based on Iddhipada 4

จิรพันธ์ วิลัยพันธุ์¹ ทนง ทศไกร² และพระครูศรีสุธรรมนิวิฐ³

Jirapant Wilaipant, Thanong Thosagai and Phrakhru Srisuthamniwit

Received: March 17, 2024

Revised: May 08, 2024

Accepted: May 15, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี 2) พัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายใน ตามหลักอิทธิบาท 4 และ 3) ประเมินการพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายใน ตามหลักอิทธิบาท 4 เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษาสภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้แหล่งข้อมูลบุคคลผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวนกลุ่มละ 50 คน และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 18 คน 2) การพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามหลักอิทธิบาท 4 โดยข้อมูลประกอบด้วย 2.1) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2.2) ใช้ข้อมูลจากการเลือก

¹ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี; Singburi Primary Educational Service Area Office

²⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: eakkawitfirst@gmail.com, Tel. 088-2745127

ผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง โดยการจัดสนทนากลุ่ม และ 3) ประเมินการพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายใน ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และความเป็นประโยชน์ ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการประกันคุณภาพภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับ คือ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการ ด้านการประเมินผล ด้านการพัฒนาสู่เป้าหมาย และด้านการมีส่วนร่วม 2) การพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายใน ตามหลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ คือ (1) กลยุทธ์การวางแผน (2) กลยุทธ์การดำเนินการ (3) กลยุทธ์การประเมินผล (4) กลยุทธ์การพัฒนาสู่เป้าหมาย และ (5) กลยุทธ์การมีส่วนร่วม และ 3) ผลการประเมินการพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายใน ตามหลักอิทธิบาท 4 ภาพรวมทั้ง 5 กลยุทธ์ อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับคือ ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ

คำสำคัญ: กลยุทธ์การประกันคุณภาพ, การพัฒนากลยุทธ์, ประกันคุณภาพภายใน, อิทธิบาท 4

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the status of internal quality assurance in basic education institutions under the Singburi Primary Educational Service Area Office; 2) to develop internal quality assurance strategies based on Iddhipada 4; and 3) to evaluate the development of internal quality assurance strategies based on Iddhipada 4. This was a mixed- methods research consisting of quantitative and qualitative research. It was divided into 3 steps as follows: 1) to study the status of internal quality assurance using the source of personal data of the respondents, namely administrators, teachers responsible for internal quality assurance work, chairman of the school board, 50 people per group, and interviews with 18 qualified persons; 2) to develop internal quality assurance strategies based on Iddhipada 4 with data consisting of 2.1) relevant documents and research, 2.2) using data from specific experts through group discussions, and 3) to evaluate the development of internal quality assurance strategies in terms of correctness, appropriateness, feasibility of implementation, and usefulness. The research results found that 1) the overall internal quality assurance status was at the

highest level. When considering each aspect, it was found that all aspects were at the highest level, ranked as follows: planning, implementation, evaluation, development towards the goal, and participation; 2) the development of internal quality assurance strategies based on Iddhipada 4 consisted of 5 strategies: (1) planning strategy, (2) implementation strategy, (3) evaluation strategy, (4) strategy of development towards the goal, and (5) participation strategy, and 3) the evaluation results of the development of internal quality assurance strategies based on Iddhipada 4, including all 5 strategies, were at the highest level, ranked as follows: correctness, usefulness, appropriateness, and feasibility of implementation.

Keywords: Quality Assurance Strategies, Strategy Development, Internal Quality Assurance, Iddhipada 4

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ฉบับที่ 4 พ.ศ.2562 (ราชกิจจานุเบกษา, 2562) มาตรา 47 (ธนัชภัค ศรีภักดี, 2564) คือ ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา โดยที่กำหนดให้ “มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา” เป็นภารกิจสำคัญหมวดหนึ่งที่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการ อีกทั้งต้องเป็นไปตามระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดด้วย มาตรฐานการศึกษา คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2561) ซึ่งเป็นกระบวนการวางแผน และกระบวนการจัดการของผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่าจะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้ในหลักสูตรมีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่สังคมต้องการ เป็นการคุ้มครองผู้บริโภค ผู้ที่รับประกันคุณภาพการศึกษาโดยตรง คือ ผู้บริหารสถาบันการศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เช่น คณะกรรมการการศึกษา ของโรงเรียน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน รวมถึง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับอำเภอ จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา กรมเจ้าสังกัด และกระทรวง ต้องมีการรับผิดชอบเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาร่วมกัน

ระบบการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของสถานศึกษา (จันทร์ เพชรบูรณ์, 2556) โดยร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้การกำกับดูแล และสนับสนุน ส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัดในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับบริการด้านการศึกษามีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ และมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ การประกันคุณภาพภายใน เป็นการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบ คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น เพื่อสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บน พื้นฐานของหลักวิชา ข้อมูลหลักฐาน ที่ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับบริการด้านการศึกษามีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การประกันคุณภาพภายใน มีกำหนดในพระราชบัญญัติ และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง มีการสั่งการและเริ่มปฏิบัติการเรื่อยมาตั้งแต่ พ.ศ. 2553 ขณะนี้ได้ ดำเนินการต่อเนื่องผ่านมากกว่า 10 ปี มีการปรับปรุงมาตรฐานและตัวชี้วัดให้กระชับและสะท้อน คุณภาพอย่างแท้จริง เพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางการศึกษา และบริบทของสถานศึกษา ซึ่ง เปิดโอกาสให้แต่ละสถานศึกษาสามารถใช้วิธีการ การดำเนินงานอย่างหลากหลาย เน้นให้มี กระบวนการดำเนินงานความยืดหยุ่นสอดคล้องกับบริบทเฉพาะของสถานศึกษาเป็นสำคัญทุก ขั้นตอน ทั้งการกำหนดมาตรฐานการศึกษา การวางแผนและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัด การศึกษา การดำเนินการตามแผนและติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการประเมิน คุณภาพภายใน และใช้ผลประเมินเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อยกระดับการ ประกันคุณภาพภายในให้สูงขึ้น สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนและผู้มีส่วนได้เสียใน ท้องถิ่น การให้สิทธิที่ยืดหยุ่นสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาเหล่านี้ จึงทำให้เกิดความ หลากหลายในการประกันคุณภาพ ในบางช่วงของการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ. มีการ ประเมินเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ของสถานศึกษาที่แตกต่างกันด้วย ยิ่งทำให้การประกันคุณภาพ การศึกษาไม่สามารถบรรลุถึงจุดหมายเดียวกัน แต่หลากหลายแนวปฏิบัติได้ อีกทั้งความก้าวหน้า ในทุกด้านของโลกาภิวัตน์ สร้างความแปรเปลี่ยนในทุกมิติ ผ่านไประยะหนึ่งจึงต้องปรับให้ทันด้วย

ในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี (สพป.สิงห์บุรี) มีจำนวนมากที่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็กและเล็กมาก จึงมีปัญหาเรื่องบุคลากรไม่เพียงพอกับอัตราส่วนจำนวนผู้เรียน ทำให้สถานศึกษาบางแห่งไม่มีผู้บริหาร มีครูสอนไม่ครบชั้น ครูผู้สอนสอนไม่ตรงตามวุฒิ ซึ่งส่งผลให้ประสบปัญหาในด้านการเรียนการสอนมาก กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูส่วนใหญ่ไม่สนองความต้องการของผู้เรียน ไม่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ คุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์เกือบทุกวิชา ขาดการนิเทศและการตรวจสอบอย่างจริงจัง (ภัทธีณี สัจจสอน, 2558) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาขาดการประกันคุณภาพการศึกษา ได้มีการปรับปรุงเร่งรัด พัฒนา มาโดยตลอด แต่จากการนิเทศ กำกับ ติดตาม และจากรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) ปีการศึกษา 2563 (สยาม สุ่มงาม, 2564) พบว่า มีสถานศึกษาทั้งหมดจำนวน 97 แห่ง บางส่วนยังมิได้ให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพภายใน ขาดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง และมีได้นำระบบการประกันคุณภาพภายในมาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการศึกษา ครูและบุคลากรยังมิได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ผู้วิจัยมีความเห็นเพิ่มเติมว่า สมควรมีการทบทวน และสอบถาม เพื่อยืนยันวิธีการเหล่านั้น และน้อมนำหลักธรรมของพระพุทธศาสนามาร่วมปรับใช้ เพื่อหนุนเสริมให้การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ตามหลักอิทธิบาท 4
3. เพื่อประเมินการพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ตามหลักอิทธิบาท 4

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพกลยุทธ์การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา, ครู ผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน และประธานหรือผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 240 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 คน แบ่งได้กลุ่มละ 50 คน การสุ่มตัวอย่างใช้

แบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเชิงสำรวจ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า มี 5 ระดับ สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการสัมภาษณ์แหล่งข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิ 18 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามหลักอิทธิบาท 4 แหล่งข้อมูลโดยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง 9 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ จัดสนทนากลุ่ม และการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะที่ 3 ประเมินการพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามหลักอิทธิบาท 4 ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด สพป.สิงห์บุรี โดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, $S.D. = .305$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการ ด้านการประเมินผล ด้านการพัฒนาสู่เป้าหมาย และด้านการมีส่วนร่วม ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน คณะกรรมการสถานศึกษามีความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า กระบวนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน มีการดำเนินงานที่เป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน ครูและบุคลากรทุกภาคส่วนมีส่วนเกี่ยวข้องและเป็นไปตามขั้นตอนตามกฎหมายกำหนด

2. การพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด สพป.สิงห์บุรี ตามหลักอิทธิบาท 4 ผู้วิจัยสรุปแนวคิดจากข้อมูลสภาพการประกันคุณภาพภายใน จากหลักการ ทฤษฎี การวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2561) การบริหารเชิงกลยุทธ์ แนวคิดและทฤษฎี (รังสรรค์ มณีเล็ก, 2552) แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเชิงกลยุทธ์ (วรางคณา ผลประเสริฐ, 2553) ประมวลเป็นองค์ความรู้ นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน ในการสนทนากลุ่ม สังเคราะห์จัดทำเป็น 5 กลยุทธ์ ดังนี้

ด้านฉันทะ	ด้านวิธียะ	ด้านจิตตะ	ด้านวิมังสา
กลยุทธ์ที่ 1 กลยุทธ์การวางแผน ตามหลักอิทธิบาท 4			
1) ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักและมีการวางแผนตามมาตรฐานการศึกษา ค่าเป้าหมายความสำเร็จที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) ผู้บริหารสถานศึกษาใส่ใจในการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 3) ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะบุคคลทำหน้าที่ตรวจสอบแผนงานและ ทบทวนทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง อย่างรอบคอบ และรายงานคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	1) ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งมั่นให้ผู้เกี่ยวข้องศึกษาคู่มือเกณฑ์ กฎระเบียบเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทั้งหมด และวางแผนจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีมานะอดสาหัสประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายมีการรับรู้ มีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการประกันคุณภาพการศึกษา เช่น จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเอาใจใส่เตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้จริง มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาดังใจอย่างแน่วแน่ในการวางแผนการจัดระบบสารสนเทศ วิเคราะห์องค์กร โดยให้มีข้อมูลเพิ่มเติมทั้งสภาพภายในและภายนอกอย่างเพียงพอ	1) ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ปัญหาพิจารณากำหนดประชุมครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนการเปิดภาคเรียน เพื่อวางแผนและตรวจสอบในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษา 2) ผู้บริหารสถานศึกษาตรวจวิเคราะห์กำหนดแนวทางวิธีดำเนินการและกำหนดโครงการ กิจกรรม ที่ตอบสนองต่อมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา 3) ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาทบทวนตรวจสอบ กำกับ ติดตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ค่าเป้าหมายความสำเร็จ นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการคิดหา วิธีแก้ไขปรับปรุงการดำเนินการ
กลยุทธ์ที่ 2 กลยุทธ์การดำเนินการ ตามหลักอิทธิบาท 4			
1) ผู้บริหารสถานศึกษามีความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไปอย่างมีประสิทธิภาพ	1) ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งมั่นนำระบบ Input Process Output มาใช้ให้ครบถ้วนตามกระบวนการ ใช้แนวคิดเชิงระบบ วิเคราะห์ปัจจัย กระบวนการ ผลผลิต และผลลัพธ์	1) ผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดขั้นตอนและวิธีการนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติ อย่างรอบคอบ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาเอาใจใส่ติดตาม ตรวจสอบ	1) ผู้บริหารสถานศึกษาประชุมชี้แจง ระบบขั้นตอนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่ร่วมกันคัดเลือก หรือนวัตกรรมของสถานศึกษาที่ได้คิดค้น

ด้านฉันทะ	ด้านวิริยะ	ด้านจิตตะ	ด้านวิมังสา
2) ผู้บริหารสถานศึกษา วางแผนและคัดเลือกระบบ การบริหาร โดยใช้ กระบวนการขั้นตอนที่ เหมาะสมกับบริบทของ โรงเรียน เช่น Best Practice, การบริหารหรือ วงจรคุณภาพ PDCA ให้ ได้ผลมากยิ่งขึ้น	2) ผู้บริหารสถานศึกษาและ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมกัน พิจารณากำหนดปฏิทิน ขั้นตอนการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบ ผู้ควบคุม กำกับติดตาม การ ประเมินผลทั้งช่วงก่อน ระหว่าง และหลังการ ดำเนินงาน 3) ผู้บริหารสถานศึกษา คณะ ครู และผู้เกี่ยวข้อง มุ่งมั่น เสนอแนวคิด วิธีดำเนินการ กระบวนการ ขั้นตอน และ กิจกรรม โครงการ อย่าง หลากหลาย และ งบประมาณที่จำเป็น	ประเมินผลการนำรูปแบบ ไปใช้ และเก็บรวบรวม ความสำเร็จของการพัฒนา ตามขั้นตอน	และปรับปรุงอย่าง เหมาะสม 2) ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ตรองนำระบบการ บริหารสู่การปฏิบัติ โดย ประชุมชี้แจง สร้างความ เข้าใจเกี่ยวกับระบบการ บริหาร ร่วมกันพิจารณา บูรณาการให้เป็นระบบการ บริหารของตนเอง 3) ผู้บริหารสถานศึกษา ร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มี การแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา จัดสรร แบ่งปัน และ ให้บริการเทคโนโลยี สารสนเทศ อุปกรณ์ เครื่องมือ เพื่อใช้ในการ บริหารจัดการและการ จัดการเรียนรู้
กลยุทธ์ที่ 3 กลยุทธ์การประเมินผล ตามหลักอิทธิบาท 4			
1) ผู้บริหารสถานศึกษาจัด ประชุมชี้แจงครู บุคลากร ทางการศึกษา กรรมการ สถานศึกษา ในประเด็น วิธีการ ขั้นตอนและแนว ทางการประเมินผล 2) ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ยินดีและเต็มใจแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ความรู้และ ประสบการณ์ รวมทั้งให้ ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อ นำไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาในการจัดการ เรียนรู้	1) ผู้บริหารสถานศึกษาหมั่น นำเสนอรายงานผลการ ประเมินต่อผู้มีส่วนได้ส่วน เสีย 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูมีความรอบรู้อย่าง กว้างขวาง มีความรู้ ความสามารถ มีมานะ อุตสาหะในทักษะอาชีพ ของตนเอง 3) ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูมีความมุ่งมั่นพัฒนา ศึกษาหาความรู้ ค้นคว้า เพิ่มเติม ปรับการเรียน เปลี่ยนการสอน พัฒนาการเรียนการสอน ให้เข้าใจผู้เรียน ทนสมัย	1) ผู้บริหารสถานศึกษาดังใจ แน่วแน่ให้มีการประเมินผล การเรียนรู้ทั้งต้นปี การศึกษาและปลายปี การศึกษา 2) สถานศึกษามีระบบนิเทศ ภายในด้านวิชาการเพื่อ ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการจัดการ เรียนรู้	1) ผู้บริหารสถานศึกษาและ คณะครูร่วมพิจารณา แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการ ประเมินผลและตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา ทั้ง ระดับบุคคลและระดับ สถานศึกษา 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและ คณะครูร่วมวางแผน กำหนดปฏิทินการ ประเมินผล แผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ อย่างละเอียดรอบคอบ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาและ คณะครูร่วมพิจารณา กำหนดเครื่องมือที่ใช้ใน การประเมินผล

ด้านฉันทะ	ด้านวิริยะ	ด้านจิตตะ	ด้านวิมังสา
	คิดค้น แก้ไข และปรับปรุง นวัตกรรมต่าง ๆ อย่าง สม่ำเสมอ		
กลยุทธ์ที่ 4 กลยุทธ์การพัฒนาสู่เป้าหมาย ตามหลักอิทธิบาท 4			
1) ผู้บริหารสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา 2) ผู้บริหารและบุคลากร ทั้งหมดของสถานศึกษา เต็มใจปฏิบัติตนให้มี คุณภาพ ทั้งคุณภาพ ผู้บริหาร คุณภาพครู คุณภาพผู้เรียน	1) ผู้บริหารสถานศึกษายัน ทำงานร่วมกับทุกฝ่าย ใน นโยบายสู่การปฏิบัติที่ สอดคล้องกับบริบทของ สถานศึกษา 2) ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งมั่น ทุ่มเท ส่งเสริมด้าน กายภาพของสถานศึกษา ให้มีสิ่งแวดล้อม ภูมิทัศน์ ทั้งภายใน ภายนอกที่ดี มี บรรยากาศที่เอื้อต่อการ เรียนรู้ 3) ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งมั่น กระตุ้นให้นักเรียนมีมานะ อุตสาหะ เพื่อให้มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี	1) ผู้บริหารสถานศึกษาและ คณะกรรมการ เอาใจใส่ และร่วมกันพิจารณาการ สร้างเครื่องมือประเมิน และเครื่องมือเก็บรวบรวม ข้อมูล 2) ผู้บริหารสถานศึกษานำ ให้นักเรียนมีความตั้งใจ แน่วแน่ในการปฏิบัติตน ตามคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของหลักสูตร มี ค่านิยมที่ดีตามที่ สถานศึกษากำหนด ตาม ความต้องการของสังคม	1) ผู้บริหารสถานศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการ พิจารณาใช้ข้อเสนอแนะ จากการประเมินคุณภาพ ภายนอก รอบการประเมิน ที่ผ่านมา จัดลำดับ ความสำคัญของเป้าหมาย และกำหนดแนวทาง ดำเนินการ 2) ผู้บริหารสถานศึกษา พิจารณาตรวจสอบค่า เป้าหมายความสำเร็จของ แต่ละมาตรฐาน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาและ คณะกรรมการ ร่วมกัน พิจารณา ตรวจสอบ และ ทบทวนเป้าประสงค์เป็น ระยะ ๆ
กลยุทธ์ที่ 5 กลยุทธ์การมีส่วนร่วม ตามหลักอิทธิบาท 4			
1) ผู้บริหารสถานศึกษา วางแผนกำหนดการ ประชุมครูและบุคลากร เพื่อการมีส่วนร่วม แก้ไข สนับสนุนการประกัน คุณภาพภายใน 2) ผู้บริหารใช้การบริหาร แบบมีส่วนร่วมจากทุก ๆ ฝ่าย เพิ่มความศรัทธาและ เชื่อมั่นตามภารกิจของ สถานศึกษา	1) ผู้บริหารสถานศึกษาและ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีมานะ อุตสาหะ มุ่งมั่นเข้ามามี ส่วนร่วมในระบบประกัน คุณภาพภายใน สถานศึกษา 2) ผู้บริหารสถานศึกษา และ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วม วางแผน ลงมือปฏิบัติ ตรวจสอบ ประเมินผล ปรับปรุงแก้ไข พัฒนา ด้วย ความมุ่งมั่นทุ่มเท และร่วม รับผิดชอบต่อผลการจัด การศึกษา	1) ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งมั่น ประสานงานความร่วมมือ กับเครือข่ายการมีส่วนร่วม เอาใจใส่ในทุกรายละเอียด 2) ผู้บริหารสถานศึกษาตั้งใจ แน่วแน่ในการมี สัมพันธภาพ การมี ปฏิสัมพันธ์ที่ดี ทั้งกับ บุคลากรในโรงเรียน นักเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง และเครือข่ายการมีส่วน ร่วม 3) ผู้บริหารและ คณะกรรมการร่วมกัน	1) ผู้บริหารสถานศึกษา พิจารณาแต่งตั้ง คณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง ในการมีส่วนร่วม เช่น ครู ผู้ปกครอง กรรมการ สถานศึกษา บุคคลหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) ผู้บริหารและ คณะกรรมการที่ได้รับ แต่งตั้งร่วมกันวิเคราะห์ ขั้นตอนและสภาพปัจจุบัน และปัญหา โดยใช้ S W O T และสังเคราะห์สิ่งที่

ด้านฉันทะ	ด้านวิริยะ	ด้านจิตตะ	ด้านวิมังสา
		รวบรวมข้อมูล สารสนเทศ บุคคล องค์กร เครือข่าย การมีส่วนร่วม	ประโยชน์ต่อสถานศึกษา ด้วยความเต็มใจ 3) ผู้บริหารสถานศึกษา พิจารณาและตรวจสอบ กำหนดปฏิทิน แนวทาง ขั้นตอนการมีส่วนร่วม และวิธีการได้มาซึ่ง องค์ประกอบการมีส่วนร่วม

3. การประเมินการพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายใน สังกัด สพป. สิงห์บุรี ตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า ภาพรวมทั้ง 5 กลยุทธ์ ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับดังนี้ ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ข้อมูลสภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด สพป. สิงห์บุรี พบว่า 1.1 การวางแผน มีการกำหนดแผน และปฏิบัติตามแผน มีการดำเนินการตามแผนด้วยกระบวนการ P D C A จัดให้มีการวางแผนโดยผู้มีส่วนร่วมให้ข้อมูล กำหนดลำดับขั้นตอนการทำงานไว้ในปฏิทินการปฏิบัติงานของระบบประกัน นำผลของการ S W O T มาวิเคราะห์ สังเคราะห์บริบท นำไปวางแผนการดำเนินการ 1.2 การดำเนินการ โดยมีระบบ I P O คือ Input Process Output นำผลจากการทำ S W O T มาวางแผนงาน มีกระบวนการดำเนินการตามแผน ใช้แนวคิดเชิงระบบ วิเคราะห์ด้านปัจจัย กระบวนการ ผลผลิต และผลลัพธ์ มีแผน มีระบบและดำเนินการตามแผนอย่างมีขั้นตอน 1.3 การประเมินผล มีการประเมินผลจากหน่วยงานภายนอก (สมศ.) ทุก ๆ 5 ปี การประเมินเป็นแบบแยกส่วนของงานแต่ละงาน ไม่บูรณาการกัน มีการวัดประเมินผลการทำงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ จัดเตรียมหลักฐานการปฏิบัติงาน และข้อมูลต่าง ๆ และรายงานการประเมินตนเองไว้ล่วงหน้า มีแบบวัดและการประเมินผล Evaluation เพื่อตัดสินคุณภาพ และแบบ Assessment เพื่อพัฒนาการดำเนินงานของระบบประกันคุณภาพภายใน 1.4 การพัฒนาสู่เป้าหมาย ใช้ข้อมูลย้อนหลัง 3 ปี มาสังเคราะห์ ในการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจที่ชัดเจน ประกาศมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ใช้ข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอก รอบการประเมินที่ผ่านมา จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดแนวทางดำเนินการ

ระยะเวลา งบประมาณ และผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจกรรมที่ชัดเจน และ 1.5 การมีส่วนร่วม มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการดำเนินการ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา โดยทุกคนต้องร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน มีคณะทำงาน และใช้การบริหารให้ทุกคนมีส่วนร่วม แต่แบ่งงานกันทำ ทั้งในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษา และในรูปคณะกรรมการต่าง ๆ ตามระเบียบของราชการ ที่ได้ผลลัพท์ดังกล่าว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษามีการตื่นตัว และตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของตน เพื่อเตรียมการให้สอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ. ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จึงได้มีการวางแผนการดำเนินการ การประเมินผล การพัฒนาสู่เป้าหมาย และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสยาม สุ่มงาม (2564) พบว่า แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด สพป.สิงห์บุรี ได้ดำเนินงานส่งเสริม สนับสนุน จัดประชุมอบรม สัมมนา นิเทศ กำกับติดตาม สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดให้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยศึกษากฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาให้ชัดเจนแล้วนำไปสู่กระบวนการประกันคุณภาพตามกรอบ เงื่อนไข และแนวทางที่กำหนด เพื่อจะก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญธรรม อ้วนกลียา (2563) พบว่า สภาพปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในที่สำคัญมี 5 ด้าน คือ ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ด้านบุคลากรขาดการมีส่วนร่วมในระบบการประกันคุณภาพ ด้านไม่นำผลจากการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา ด้านปัญหาเกี่ยวกับครู และด้านปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศ อีกทั้งยังสอดคล้องกับรายงานผลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีอยุธยา เขต 2 (2563) พบว่า มีปัญหาอุปสรรคในเรื่อง 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา บุคลากรที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คณะทำงานไม่มีประสบการณ์ในเรื่องนี้ บุคลากรมีจำนวนน้อย เปลี่ยนแบบประเมินทุกปี จึงเป็นการเพิ่มงาน 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การสรุปโครงการและการจัดทำแผนปฏิบัติการ 3) การดำเนินงานตามแผน การรวบรวมข้อมูลจัดเป็นระบบสารสนเทศยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ การจัดเก็บยังไม่เป็นระบบ ไม่สะดวกต่อการนำมาใช้ ครูมีภาระงานหลายอย่างไม่ได้สอนอย่างเดียว และครูต้องสอนหลายชั้นหลายวิชา การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง คุณครูย้ายเข้าและย้ายออกบ่อย 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ

การศึกษาภายใน การรายงานผลการดำเนินโครงการยังไม่เป็นรูปแบบที่ได้มาตรฐาน ข้อมูลมีจำนวนมาก ต้องรอจากแต่ละชั้น ข้อมูลที่ต้องนำมาใช้มาจากหลายฝ่าย ซึ่งบางครั้งก็ไม่ใช้ข้อมูลที่ชัดเจน ทำให้มีปัญหาในการรวบรวม ครุบางท่านยังไม่ค่อยเข้าใจในระบบประเมินตนเอง 5) การนำผลการดำเนินงานไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา - ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษา ไม่สามารถดำเนินการได้ทั้งหมด

2. การพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สพป. สิงห์บุรี ตามหลักอิทธิบาท 4 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ และจากการจัดสนทนากลุ่ม ได้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา พิจารณาสังเคราะห์จัดทำเป็นกลยุทธ์ 5 ด้าน (ตามรายละเอียดในสรุปผลการวิจัย ข้อ 2) กลยุทธ์ดังกล่าวทั้งหมดที่ได้ เป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นในการดำเนินการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แต่การนำไปใช้อาจไม่ได้ผลตามที่ต้องการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบริบทของแต่ละโรงเรียนต่างกัน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้เสีย มีความเข้าใจในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มากน้อยเพียงไร ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยานันท์ บุญธิมา (2561) พบว่า มีการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แต่ยังมีปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการงานดังกล่าว 1) ระดับโรงเรียน ดำเนินการใน 6 ขั้นตอน ได้แก่ สรุปรวผลการดำเนินงาน ประสานเตรียมการ วางแผนและดำเนินงาน ติดตามตรวจสอบเพื่อพัฒนา สะท้อนคุณภาพเพื่อปรับปรุง ประเมินตนเองและประเมินรูปแบบ 2) ระดับห้องเรียน ดำเนินการ 5 ประเด็น ที่เป็นการดำเนินการของครูผู้สอนในการประกันคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของตนเองในห้องเรียน ได้แก่ บริหารจัดการห้องเรียน เพิ่มศักยภาพความเป็นครู จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วัตถุประสงค์ ประเมินผล อย่างหลากหลาย พัฒนาตนเองสู่ครูมืออาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญธรรม อ้วนกลยา (2563) พบว่า กลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล มี 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบุคลากร กลยุทธ์ที่ 2 การนำผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาครูและบุคลากร กลยุทธ์ที่ 4 การจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของไพฑูรย์ แจ่มพันธ์ (2560) พบว่า กลยุทธ์การบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ซึ่งเป็นกลยุทธ์ระดับองค์กรมี 8 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีพัฒนาการทุกด้าน เป็นคนดีคนเก่ง มีความสุขตามความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กลยุทธ์ที่ 2 การส่งเสริมครูให้มีส่วนร่วม และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีแต่ละปี ที่มีจุดเน้นที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม ที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน

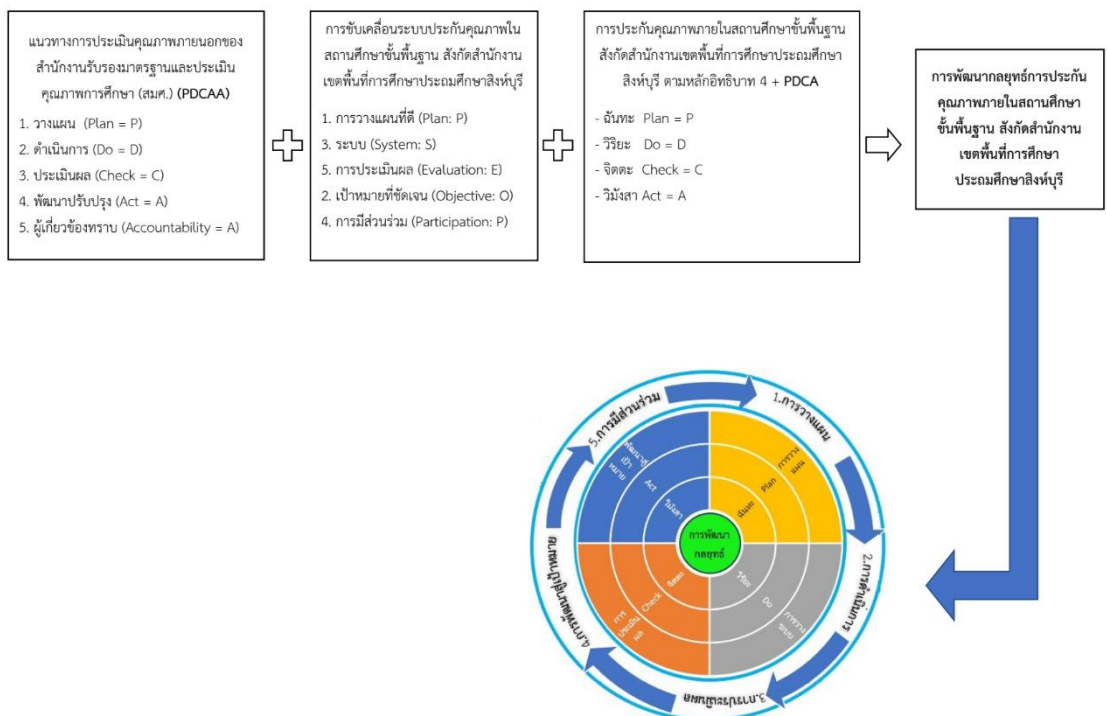
การศึกษาของสถานศึกษา กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรทุกระดับให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานด้านสารสนเทศ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามภารกิจที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์ที่ 4 การกำหนดแผนในการกำกับ ติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อนำไปปรับปรุงแผนปฏิบัติการประจำปีในปีต่อไป กลยุทธ์ที่ 5 กำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา กลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาความรู้ด้านการวัดผลสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา กลยุทธ์ที่ 7 การเผยแพร่รายงานต่อสาธารณชน หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และกลยุทธ์ที่ 8 การนำผลการประเมินตนเองไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ และในการบูรณาการหลักอริยาบท 4 สอดคล้องกับงานวิจัยของบวร ปุยะติ (2562) พบว่า การส่งเสริมและพัฒนากการบูรณาการหลักอริยาบท 4 ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1) ด้านการบริหารตามหลักฉันทะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรมีใจรักในการพัฒนาการเรียนการสอน และมีการจัดฝึกอบรมศึกษาดูงาน ติดตามตรวจสอบ สอดส่อง ดูแลด้วยความโปร่งใส ตลอดถึงการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษา 2) ด้านการบริหารตามหลักวิริยะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรมีความเพียรพยายามในการพัฒนาการเรียนการสอน และมีการจัดฝึกอบรมดูงาน ติดตาม ตรวจสอบ สอดส่อง ดูแล งบประมาณด้วยความโปร่งใส ตลอดถึงการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษา 3) ด้านการบริหารตามหลักจิตตะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรมีความเอาใจใส่ใฝ่ในการพัฒนาการเรียนการสอน และมีการจัดฝึกอบรมศึกษาดูงาน ติดตาม ตรวจสอบ สอดส่อง ดูแล งบประมาณด้วยความโปร่งใส ตลอดถึงการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษา และ 4) ด้านการบริหารตามหลักวิมังสา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ควรพิจารณาไตร่ตรอง ตรวจสอบพัฒนาการเรียนการสอน และมีการจัดฝึกอบรมศึกษาดูงาน ติดตาม ตรวจสอบ สอดส่อง ดูแล งบประมาณด้วยความโปร่งใส ตลอดถึงการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษา

3. การประเมินการพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สพป. สิงห์บุรี ตามหลักอริยาบท 4 การประเมินทุกด้านได้ระดับมากที่สุด สามารถนำมาใช้เป็นกลยุทธ์การประกันคุณภาพภายใน สังกัด สพป. สิงห์บุรี ตามหลักอริยาบท 4 ได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ได้ไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 18 ท่าน ที่เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ด้านการบริหารโรงเรียน มีความรู้ในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพภายใน อีกทั้งผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม ที่มีความรู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร และด้านหลักธรรมอย่างแท้จริง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์

สรุปเอกสารและจากการสัมภาษณ์ ได้นำแนวคิดและประสบการณ์จากทุกกลุ่มมาสังเคราะห์เป็นกลยุทธ์ จากนั้นได้ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 15 คน ผลประเมินการพัฒนากลยุทธ์จึงอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญธรรม อ้วนกลยา (2563) พบว่า ผลการประเมินกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นทั้ง 4 กลยุทธ์ ผลการประเมินมีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของไพฑูรย์ แจ่มพันธ์ (2560) พบว่า การประเมินกลยุทธ์การบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัด สพป.อุบลราชธานี เขต 1 โดยภาพรวม พบว่า ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดที่ได้จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายใน สังกัด สพป.สิงห์บุรี ตามหลักอิทธิบาท 4 เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนา ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 การพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายใน สังกัด สพป.สิงห์บุรี ตามหลักอิทธิบาท 4

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานต้นสังกัดควรมีกำหนดนโยบายในการส่งเสริมให้มีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา พัฒนากลยุทธ์ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
2. หน่วยงานต้นสังกัดควรนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายส่งเสริมในด้านการบริหารงานต่าง ๆ ตามหลักพุทธธรรมเชิงบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม
3. สถานศึกษาร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาและวิเคราะห์รายละเอียดแต่ละกลยุทธ์ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ โดยนำไปกำหนดเป็นโครงการ/แผนพัฒนา หรือแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนนั้นตามความเหมาะสม
4. สถานศึกษาที่จะนำกลยุทธ์การบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในไปใช้ ควรทำเอกสารคู่มือการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการดำเนินงานอย่างสูงสุด โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ควบคุม ดูแลการปฏิบัติ ให้เป็นไปตามกลยุทธ์ที่กำหนดไว้
5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายในการพัฒนา และส่งเสริมในด้านการบริหารงานต่าง ๆ ตามหลักพุทธธรรมเชิงบูรณาการ อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน จัดทำโครงสร้างหลักสูตรในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักพุทธธรรมในสถานศึกษา
2. สถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนได้เสีย ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ จัดทำเป็นขั้นตอนการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานตามหลักพุทธธรรมในแผนปฏิบัติการในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. (2561, 23 กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 135 ตอนที่ 11 ก, หน้า 3.

- จันทร์ เพชรบูรณ์. (2556). กลยุทธ์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 15(1), 70-80.
- ธนัชภัค ศรีภักดี. (2564). ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1. *วารสารครุศาสตร์สาร*, 15(2), 101-114.
- บวร ปุยะติ. (2562). การบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. *วารสารปัญญาภิธาน*, 4(2), 24-35.
- บุญธรรม อ้วนกลยา. (2563). กลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 15(1), 24-35.
- เปี่ยมพันธ์ บุญธิมา. (2561). การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวัดห้วยม้าโค้ง ด้วยแนวคิดแบบไคเซน. งานวิจัยโครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมแปลกเป้า. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (2562.). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 136 ตอนที่ 57 ก, หน้า 51.
- ไพฑูรย์ แจ่มพันธ์. (2560). กลยุทธ์การบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ภัทธินัย สังข์สอน. (2558). ปัญหาและแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- รังสรรค์ มณีเล็ก. (2552) *การบริหารเชิงกลยุทธ์ แนวคิดและทฤษฎี*. กรุงเทพฯ : สนทนาการพิมพ์.

วรางคณา ผลประเสริฐ (2553) แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเชิงกลยุทธ์. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สยาม สุ่มงาม. (2564) แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี. วารสารการวิจัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน , 1(1), 115-132.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. (2563). รายงานผลการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. เอกสารอันดับที่ 9/2563. (อัดสำเนา)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักทดสอบทางการศึกษา (2561) แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

